

บทบาทหนังสือทางโทรทัศน์ในการถ่ายทอดความรู้

นางสาวอินทรา สุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-636-950-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

KNOWLEDGE TRANSFER THROUGH SHADOW PLAYS
ON TELEVISION

MISS INDIRA SUWAN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-636-950-4

พิมพ์ต้นฉบับถ่ายทอดวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อินทิรา สุวรรณ : บทบาทหนังตะลุงทางโทรทัศน์ในการถ่ายทอดความรู้ (KNOWLEDGE TRANSFER THROUGH SHADOW PLAYS ON TELEVISION) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.จุมพล รอดกำดี, 137 หน้า. ISBN 974-636-950-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทบาทหนังตะลุงในด้านการถ่ายทอดความรู้ทางโทรทัศน์และวิธีการนำเสนอ วิธีการวิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาวิทยุทัศน์หนังตะลุงที่แสดงทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 นครศรีธรรมราช จำนวน 9 เรื่อง พ.ศ.2535 และการสัมภาษณ์ นายหนังตะลุงจำนวน 5 คน

ผลการวิจัยพบว่า หนังตะลุงทางโทรทัศน์ถ่ายทอดสาระความรู้ 4 ประเด็น 1)การประพฤติปฏิบัติคนในสังคม 2)ความรู้เรื่องโรคเอดส์ 3)ความรู้เรื่องสภาพทั่วไปทางการเมือง 4)ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้ง มีบทบาทในการอบรมสั่งสอน ให้ข้อมูลข่าวสารและแสดงความคิดเห็น สำหรับบทบาทการให้ความรู้ของหนังตะลุงทางโทรทัศน์นี้เป็นเพียงการทำหน้าที่รอง ส่วนหน้าที่หลักคือให้ความบันเทิง

วิธีการนำเสนอความรู้ของหนังตะลุงทางโทรทัศน์ แยกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นนิยายและส่วนที่เป็นความรู้ โดยนำเสนอได้ 4 รูปแบบ ได้แก่ 1)ผูกโครงเรื่อง 2)บทเจรจา 3)บทพากย์ 4)คำบรรยาย

ภาควิชา ..... การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา ..... การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

##C850884 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: KNOWLEDGE / SHADOW PLAYS / TELEVISION

INDIRA SUWAN : KNOWLEDGE TRANSFER THROUGH SHADOW PLAYS ON TELEVISION. THESIS ADVISOR ; ASSO.PROF.JOOMPOL RODCUMDEE. 137pp. ISBN 974-636-950-4.

The purpose of this research was to analyse the role of shadow plays on television as knowledge transfer medium as well as the presentation of the shadow plays through television. Content analysis of 9 shadow plays showed on the television channel 11 Thailand, Nakorn Sri Thammarat in B.E. 2535, was undertaken and 5 shadow play managers were interviewed for data collection.

The results revealed that the role of knowledge transfer by shadow plays covered 4 area as follows: 1) social manner 2) AIDS prevention 3) politics 4) environment conservation. Eventhough the shadow-play television programs can play the role of information and opinion distributor, couple with the role of educator, it is likely that the entertainment function is still the major role.

The presentation of knowledge through shadow plays on television devided in 2 formats: 1) fiction 2) knowledge. Both formats are presented in 4 types as follows: a) plot b) dialogue c) script d) narration.

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน

ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดีของ
รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์
ดร. กาญจนา แก้วเทพ ประธานกรรมการ รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งกรุณาช่วยเหลือตรวจสอบ ให้คำแนะนำอย่างดียิ่งในการ
ทำวิจัย ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ ณ ที่นี้

งานวิจัยนี้อาจไม่สำเร็จลงได้หากมิได้รับน้ำใจจากบุคคลเหล่านี้ คุณบุญเลิศ มีแค้น
คุณสุรกิจ บุญพันธ์ น้ำแดง-น้ำพงษ์ ลักษณะวิมล

ผู้วิจัยขอขอบคุณนายหนังทุกท่านที่ให้สัมภาษณ์อย่างเต็มใจและให้ข้อมูลที่มี
ประโยชน์ยิ่ง ได้แก่ นายหนังสุชาติ ทรัพย์สิน นายหนังสถิตย์ ปรีชาศิลป์ นายหนัง
จำเนียร คาราศิลป์ นายหนังโสภณศิลป์ และนายหนังวรพจน์ เรียรทอง

และบุคคลสำคัญยังต้องกราบขอบพระคุณมารดาที่ให้กำลังใจและเอาใจใส่ผู้วิจัยมา
ตลอดระยะเวลาการศึกษาปริญญาโท

อินทิรา สุวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหามาวิจัย	6
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์	7
ข้อสันนิษฐาน	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับการใช้การสื่อสารเพื่อพัฒนาวัฒนธรรม.....	10
แนวคิดในการศึกษาสื่อพื้นบ้าน	11
แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อพื้นบ้านและสื่อมวลชนร่วมกัน	12
3. ระเบียบวิธีวิจัย	18
การเก็บรวบรวมข้อมูล	18
การวิเคราะห์ข้อมูล	19
การนำเสนอข้อมูล	19

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

4. บทบาทหนึ่งตระกูลในการถ่ายทอดความรู้ทางโทรทัศน์	20
การถ่ายทอดความรู้เรื่องการประพาศปฏิบัติคนในสังคม	22
การถ่ายทอดความรู้เรื่องโรคเอดส์	36
การถ่ายทอดความรู้เรื่องสภาพทั่วไปทางการเมือง	40
การถ่ายทอดความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	45
5. วิธีการนำเสนอความรู้ของหนึ่งตระกูลทางโทรทัศน์	56
กระบวนการผลิตรายการหนึ่งตระกูลทางโทรทัศน์	56
การวิเคราะห์วิธีการนำเสนอความรู้ของหนึ่งตระกูลทางโทรทัศน์	66
6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	81
สรุปผลการวิจัย	81
อภิปราย	84
ข้อเสนอแนะ	90
รายการอ้างอิง	92
ภาคผนวก	94
ภาคผนวก ก ประวัติความเป็นมาของหนึ่งตระกูล	95
ภาคผนวก ข รูปภาพหนึ่งตระกูลชวา มาเลเซียและไทย	117
ภาคผนวก ค เรื่องย่อหนึ่งตระกูลที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ทั้ง 9 เรื่อง	124
ประวัติผู้วิจัย	137